

*Кестеге ми, ойлау, таным, тілдің
қасиеттері туралы өз тұжырымдарыңды
жазыңдар*

МИ	ойлау	ТАНЫМ	ТІЛ

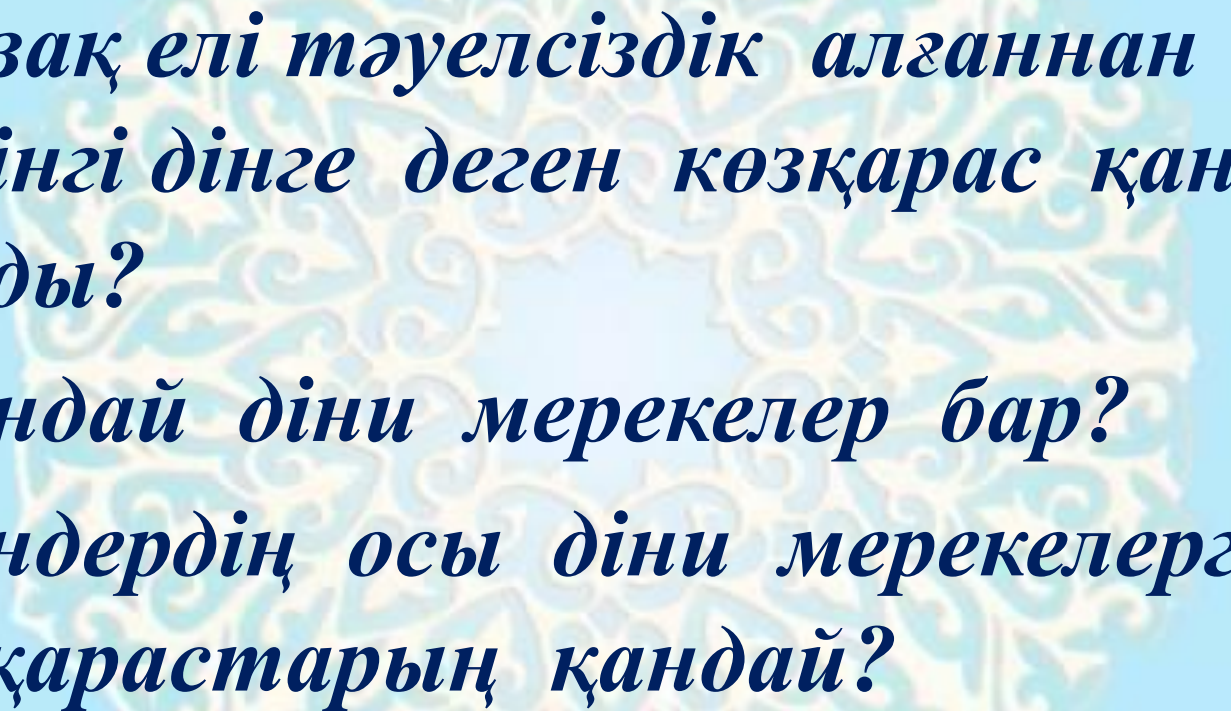
«Миға шабуыл»

- *Жеке тұлғаның мәдениетіндегі ұстанымдары қандай болу керек?*
- *Шынайы адам дегенді қалай түсінесіңдер?*
- *Парыз дегеніміз не?*
- *Ар-ұждан бостандығы деген не?*
- *Адамның адамдық қасиеттері қандай болу керек?*
- *«Адам ата-анадан туғанда есті болмайды: естіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы-жаманды таниды дағы, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады. Әрбір естелік өзі іске жарамайды. Сол естілерден естіп, білген жақсы нәрселерді ескерсе, жаман дегеннен сақтанса, сонда іске жарайды, сонда адам десе болады» деген Абайдың адам баласына берген ұғымына қалай қарайсыңдар?*

«Қазақстан-2050 стратегиясы-жедел өзгермелі тарихи жағдайлардағы жаңа Қазақстанның жаңа саяси бағыты»

ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2012 жылғы 14-желтоқсандағы Жолдауы

«Біз мәдениеттер мен діндердің қатар өмір сүруі жағдайында өмір сүріп үйренуіміз керек. Біз мәдениеттер мен өркениеттер диалогіне бейілді болуға тиіспіз. Тек басқа ұлттармен жарастықта ғана біздің еліміз болашақта табыспен ықпалға қол жеткізе алады.»

-
- *-Қазақ елі тәуелсіздік алғаннан кейінгі дінге деген көзқарас қандай болды?*
  - *-Қандай діни мерекелер бар?*
  - *-Сендердің осы діни мерекелерге көзқарастарың қандай?*

Ақпанның 16-сы

§ 22 Діни төзімділік

Діннің тұтастығы - елдің тұтастығы.
Діни алауыздық - ұлттық алауыздыққа
апарып соқтырады.

Н.Ә.Назарбаев.

Сабақтың мақсаты:

- Дін, діни конфессиялық қауымдар, діни ұйымдар мен бірлестіктер, дін бостандығы мен экстремизм ұғымдарымен таныстыру.
- Оқушылардың белсенділігін арттырып, білімін жетілдіру.
- Тарихи санасы қалыптасқан дүниежүзілік мәдениетпен сусындаған, ұлттық рухы жоғары жеке тұлғаны қалыптастыру.

Жаңа сабақ жоспары:

- Діни төзімділік
- Діни ұйымдар мен діни бірлестіктер, қоғамдағы ролі
- Дін ұстану бостандығы, діни және діннен тыс дүниетанымдардың өзара қатынасы
- Діни экстремизмнің алдын алу

Діни төзімділік – бір дін ұстанушылардың өзге діни-конфессиялық қауымдар мен олардың өкілдеріне төзімділік танытуы.

ҚР Конституциясының II бөлімінің 19 бабына сәйкес әркім қай дінге жататынын өзі анықтауға құқылы.

Адам мен мінсіз жаратушының
(Алланың) табиғи байланысы
туралы сана.

Адамзат тарихы мен
мәдениетінің ажырамас
бөлігі.

Дін

Қоғамның рухани өмірінің маңызды саласы.
Ол құдай мен адамның байланысы арқылы
Адамзат өмірінің мәніне айналған сана формасы.

Будда діні

(б.д.д. VI ғ.) Үндістан
Силдхаратха Гаутама

Ислам діні

(б.з. 609-632 ж.)

Араб түбегі

Мұхаммед Пайғамбар

Әлемдік діндер

Христиандық

Іґ. Палестина

Иисус Христос

православие

католиктік

протестанттық

*2011 жылғы 11 қазанда
Қазақстан Республикасының
«Діни қызмет және діни
бірлестіктер туралы» Заңы
шықты.*

Заң 5 тарау 25 баптан тұрады

شهر رجب شهر الله تعالی

2011 жылдың 1 қаңтарында Қазақстанда
46 конфессия

4 551 діни бірлестік пен олардың филиалдары және заңды тұлға белгісі жоқ
саны аз діни топтар есепте тұрған.

- 2012 жылдың 25 қазанындағы жағдай бойынша Қазақстанның діни алаңында
  - 17 конфессияны құрайтын
  - 3 088 діни бірлестік пен олардың филиалдары
    - қалды

Діни бірлестіктердің **32%-ы**, яғни үштен бірі қысқарды

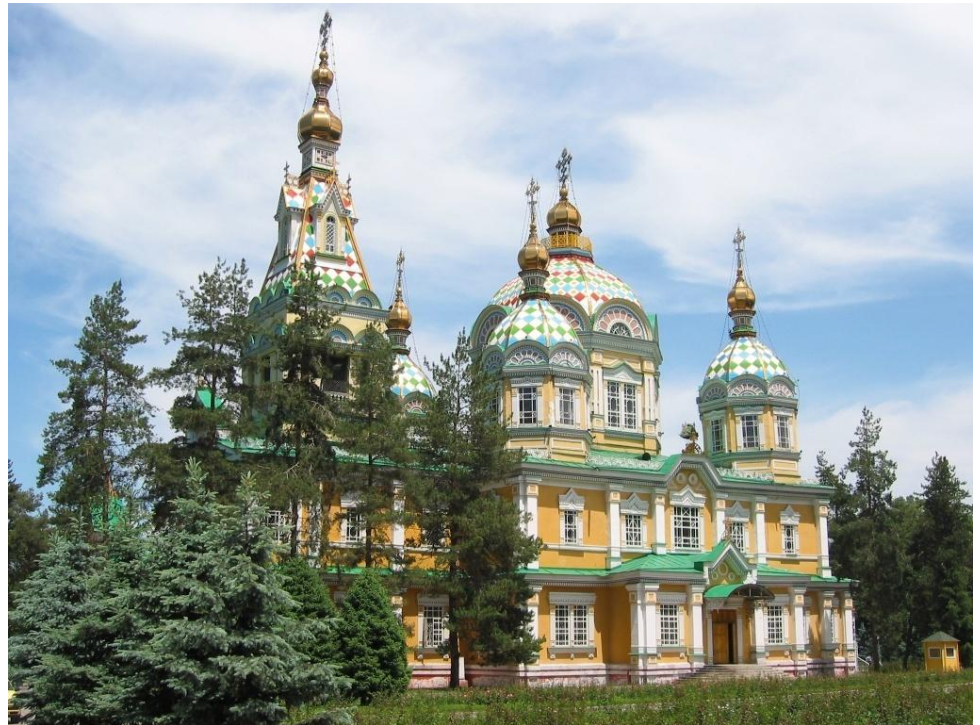
2011 жылдың басында Қазақстанда 2 811 исламдық діни бірлестік болған.

2012 жылдың 19 маусымында «Қазақстан мұсылмандары діни басқармасы» республикалық ислами бірлестігі тіркелді. Оның филиалдары ретінде еліміздің барлық аймағында 2 228 мешіт қайта тіркеуден өтті.

Православие – христиан конфессияларының бірі.

Елімізде православиелік Қазақстан Православ шіркеуі, Армян апостолдық шіркеуі және көне әдет-ғұрыптық қауымдар қызмет атқарады. 2011 жылдың басында 304 православ діни бірлестігі болған.

2012 жылдың 17 қазанында 9 епархия мен 261 приходты біріктіретін Митрополиялық округ республикалық діни бірлестігі тіркелді.

Сонымен қатар бұрын қызмет атқарған Армян апостолдық шіркеуі мен 8 көне әдет-ғұрыптық қауым қайта тіркеуден өтті

Католиктік – христиандық конфессиялардың бірі. Діни ілімі Библияға және Қасиетті жазбаға негізделеді. Негізгі қағидалары Католик шіркеуінің катехизисында баяндалған.

Қазақстанда Рим-католик шіркеуінің **79** субъектісі қызмет атқарады.

Лютерандық – христиан дініндегі протестанттық ағымдардың бірі. Лютерандық XVI ғасырда Германияда реформация қозғалысының нәтижесінде пайда болды.

2011 жылдың басында елде 32 діни бірлестік есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 13 жергілікті діни бірлестік өтті

Баптизм – XVII ғасырдың басында пайда болған христиан дініндегі протестанттық бағыттардың бірі. Өз діни ілімі бойынша баптизм жалпыхристиандық және жалпыпротестанттық Үшбірлік пен Иса Мәсіхтің құдайға тән табиғаты, сондай-ақ жалпыпротестанттық құтқарылу туралы қағидаларды ұстанады

**2011 жылдың басында елде
364 діни бірлестік, саны аз
діни топтар мен филиалдар
есепте тұрған**

**Қайта тіркеуден 100 жергілікті діни
бірлестік өтті.**

Методизм XVIII ғасырда Англияда пайда болды.

Методизм діни ілімі классикалық протестантизм қағидаларын ұстанып, Библияны мойындайды. Сонымен қатар діни ұйғарымдарды әдістемелік тұрғыдан сақтауды талап етеді.

*2011 жылдың басында елімізде
18 діни бірлестік есепте тұрған.*

Қайта тіркеуден 11 жергілікті діни бірлестік өтті.

Меннониттер алғашқы протестанттық ағымдардың бірі болып табылады. Атауы осы ілімнің негізін қалаушы Менно Симонсқа байланысты қойылған.

2011 жылдың басында елімізде 6 діни бірлестік есепте тұрған.

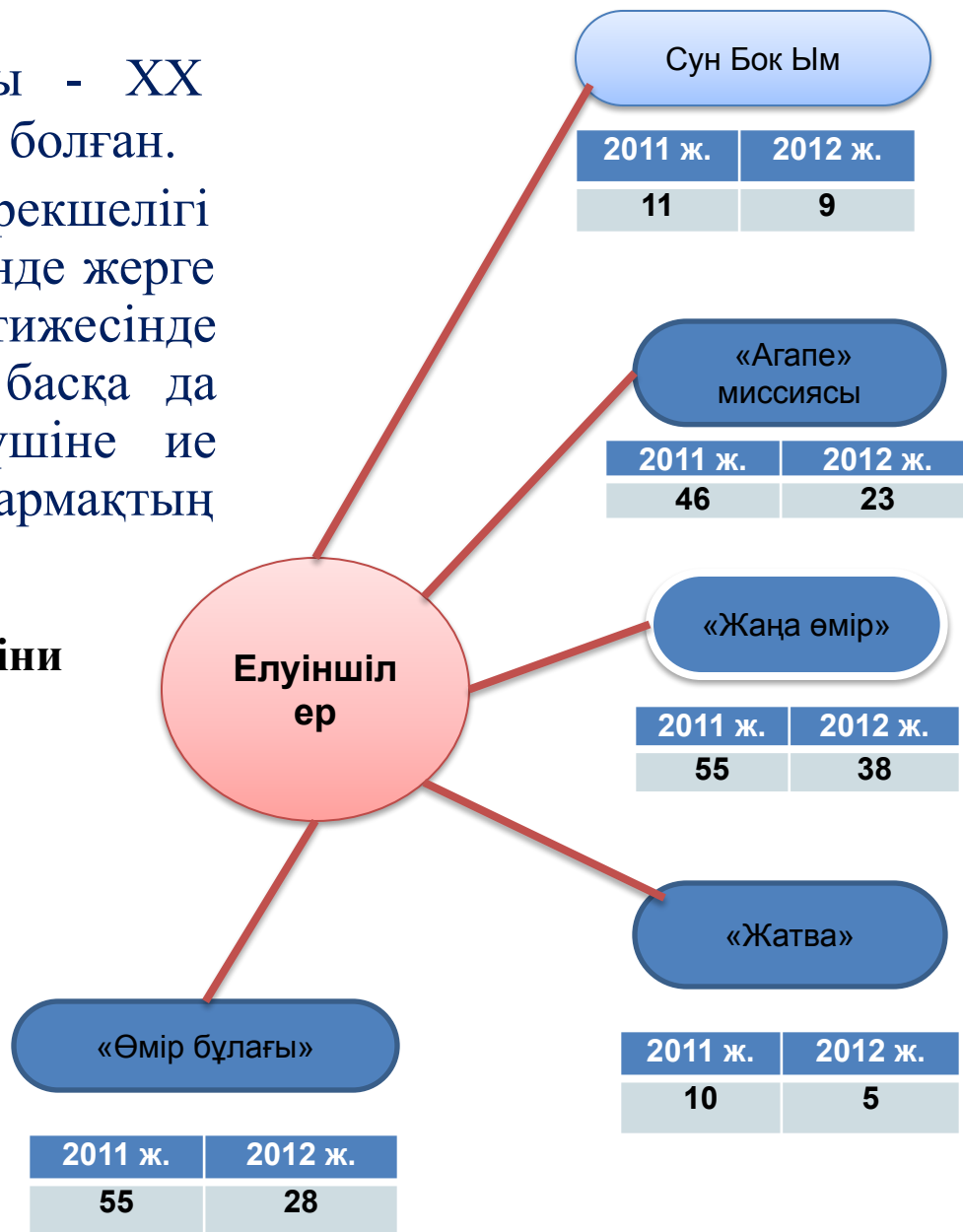
Қайта тіркеуден 1 жергілікті діни бірлестік өтті.

Елуіншілер XIX ғасырдың соңы - XX ғасырдың басында АҚШ-та пайда болған.

Елуіншілердің діни ілімінің ерекшелігі Қасиетті Рухтың елуіншілер күнінде жерге түскендігі және соның нәтижесінде Апостолдар мен Иса Мәсіхтің басқа да шәкірттерінің Қасиетті Рух күшіне ие болғандығы туралы жеке тармақтың бекітілуі болып табылады.

2011 жылдың басында елімізде 400 діни бірлестік, саны аз діни топтар мен филиалдар есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 189 жергілікті діни бірлестік өтті.

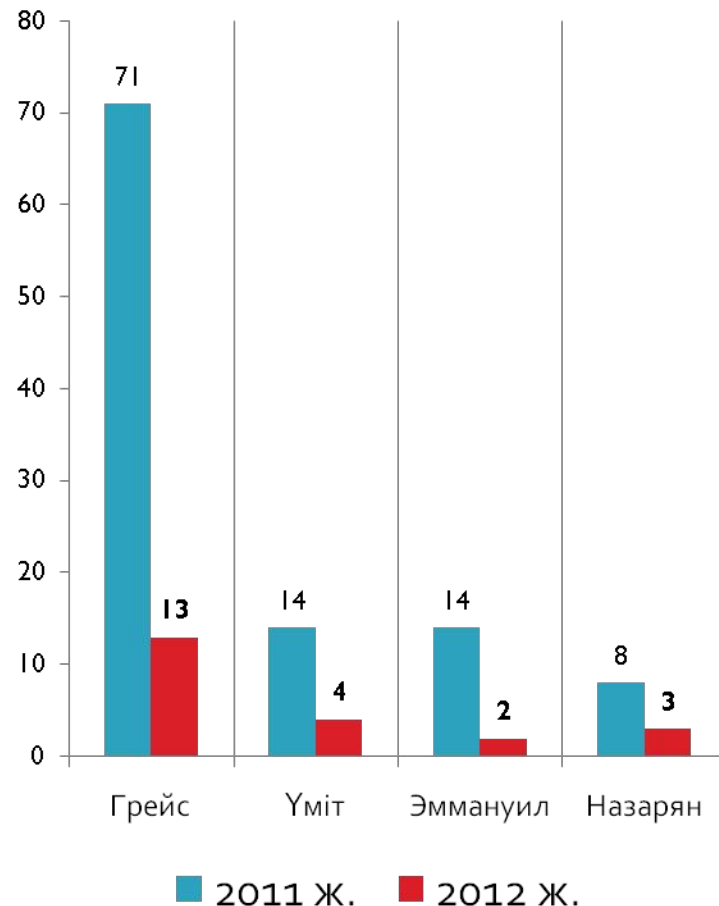

Пресвитериандық протестанттық ағымдардың бірі болып табылады. Пресвитериандық кальвинизмнің және кең ұғыммен алғанда реформаттық шіркеу тармақтарының бірі ретінде қарастырылады.

Пресвитериандық доктрина Құдайдың жоғарғы күшіне сенуге және құдайдан құт-береке келуі үшін тек сенім ғана керек екеніне негізделеді.

- **2011 жылдың басында елімізде 229 діни бірлестік, саны аз діни топтар мен филиалдар есепте тұрған.**
- **Қайта тіркеуден 55 жергілікті діни бірлестік өтті.**

Пресвитериандық

«Ехоба куәгерлері» ХІХ ғасырдың 70 жылдары АҚШ-та пайда болды. Діни ілімінің негізгі ережелері осы ілімнің негізін салушы Чарльз Расселдің «Қасиетті Кітап зерттеулері» атты жеті томдық еңбегінде жазылған.

2011 жылдың басында елімізде 70 діни бірлестік есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 59 жергілікті діни бірлестік өткен.

Жетінші күн адвентистері – АҚШ-та
1843 жылы пайда болған
протестанттық ағым. Адвентистік
діни ілімінің негізін бұрынғы
баптист Уильям Миллер қалаған.
Адвентистер сенім мен өмір сүрудің
жалғыз ережесі ретінде Библияға
сүйенеді, Иса Мәсіхтің екінші рет
тіріліп келетін күнінің жақын
қалғанына сенеді және сенбіні
демалыс күні ретінде ұстанады.

**2011 жылдың басында елімізде
67 діни бірлестік есепте тұрған.**

**Қайта тіркеуден 42 жергілікті діни бірлестік
өтті.**

Жаңа апостолдар шіркеуі 1832 жылы Англияда пайда болды, ол католиктік пен лютерандықтан кейінгі Германияның негізгі шіркеулерінің бірі болып табылады.

Жаңа апостолдар шіркеуі апостолдардың ерекше рөлін тани отырып, Библияны өздерінің негізгі оқулығы деп санайды.

2011 жылдың басында елімізде 47 діни бірлестік есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 8 жергілікті діни бірлестік өтті.

Иудаизм – бұл еврей халқының ұлттық діні. Иудаизм ілімінің негізінде иудейлер өмірінің барлық салаларын реттейтін қатаң монотеизм жатыр.

2011 жылдың басында елімізде 26 діни бірлестік есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 4 жергілікті діни бірлестік өтті.

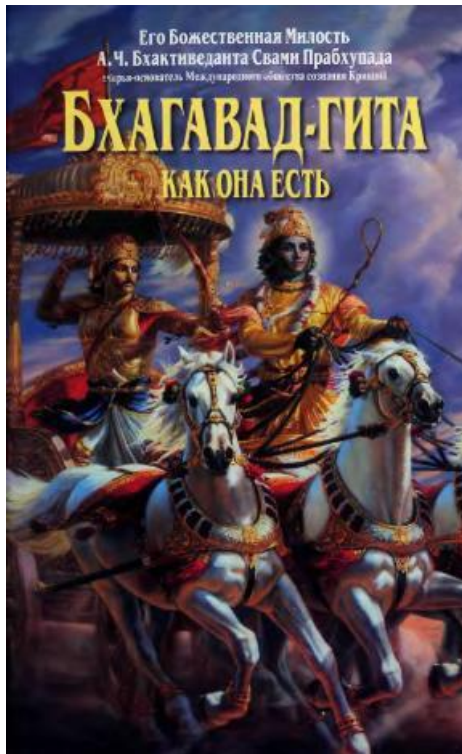
Буддизм – ежелгі әлемдік дін. Б.д.д. VI-V ғғ. Үндістанда пайда болды.

Басқа діндерден ерекшелігі буддизмде Құдайдың әлемнің жаратушысы және оның билеушісі екендігі туралы идея жоқ. Буддизм ілімінің мәні әрбір адамды азаптан арылу жолына түсуге шақыру болып табылады.

2011 жылдың басында елімізде 4 діни бірлестік есепте тұрған

Қайта тіркеуден 2 жергілікті діни бірлестік өтті.

«Кришна Санасы Қоғамы» 1966 жылы Нью-Йорк қаласында Бенгаль монахы Бхактиведанта Свами Прабхупада негізін салған неоиндуистік діни бірлестік. Кришнаиттер Кришнаға құдайдың құдіретті бейнесі ретінде табынады.

2011 жылдың басында елімізде 14 діни бірлестік есепте тұрған.

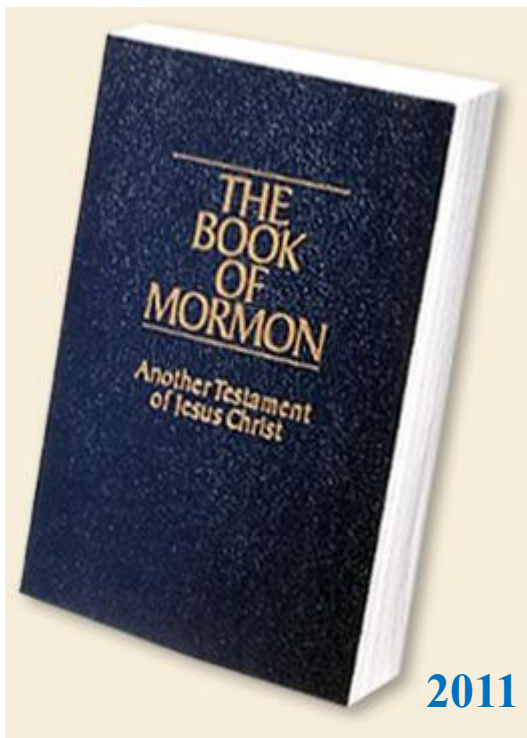
Қайта тіркеуден 8 жергілікті діни бірлестік өтті.

Бахаи қауымы ХІХ ғасырдың ортасында пайда болды. Оның негізін «Бахаулла» есімімен танылған парсылық Мирза Хусейн Али қалаған. Бахаи ілімі әлемдік және дәстүрлі діндердің жекелеген қағидаларын негізге ала отырып синтезделген ілім болып табылады.

2011 жылдың басында елімізде 20 діни бірлестік есепте тұрған

Қайта тіркеуден 6 жергілікті діни бірлестік өтті.

Иса Мәсіхтің соңғы қасиетті күндері шіркеуінің (мормондар) негізін 1830 жылы АҚШ-та Джозеф Смит қалады. «Мормон» термині 1830 жылы қасиетті жазба ретінде жарияланған, мормондар Библиямен қатар қолданатын «Мормон кітабынан» шыққан.

2011 жылдың басында елімізде 1 діни бірлестік есепте тұрған.

Қайта тіркеуден 2 жергілікті діни бірлестік өтті.

*Қазіргі кезде елдегі заңды жұмыс жасап тұрған
діни бірлестіктер үлесі*

- Дін ұстану бостандығы-адамның кез-келген ұстанымды иеленуге табиға құқығы. Ар-ұждан бостандығы мен дін ұстану еркіндігіне ҚР Конституциясында кепілдік берілген.

22-бапта:

1. Әркімнің ар-ұждан бостандығына құқы бар.
2. Ар-ұждан бостандығы құқығын жүзеге асыру жалпы адамдық және азаматтық құқықтар мен мемлекет алдындағы міндеттерге байланысты болмауға немесе оларды шектемеуге тиіс делінген.

2003 жылдан бері әлемдік және дәстүрлі Діндер көшбасшыларының съездері өткізіліп келеді.

Елбасының дінаралық келісім орнату саясаты

Съездерді өткізу үшін 2006 жылы Астанада Бейбітшілік пен келісім сарайын тұрғызды.

Сарайда Мәдениеттер мен діндердің халықаралық орталығы қызмет жасайды.

2011 ж. ҚР Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы Заңға өзгеріс енгізді.

18-қазан рухани келісім күні

**Діннің тұтастығы -
елдің тұтастығы. Діни алауыздық -
ұлттық алауыздыққа апарып
соқтырады.**

Семантикалық карта

Жылдар оқиғалар	11.10.2011ж	2.09.2006ж	30.08.1995ж	23-24.09.2003ж	18-қазан
ҚР Конституциясы					
Рухани келісім күні					
Әлемдік және дәстүрлі діндер өкілдерінің I съезі					
“Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы” Заңы					
Бейбітшілік және келісім сарайы					

Үй тапсырмасы

1. §22 Діни төзімділік
2. «Қазақстандағы жаңа діни қозғалыстар және экстремизм мен терроризмнің әлемге қауіптілігі» тақырыбында шығармашылық жұмыс.